

Oficialitat de dues velocitats

El Manifest del Paranimf o [Koiné](#) ha donat resposta als que des del 2012 preconitzen amb molta insistència que al nou país l'*statu quo* lingüístic no es modificarà, cosa que, segons els seus signataris, ens abocaria en pocs anys a la generalització del monolingüisme espanyol. La majoria de respostes al manifest han aixecat cortines de fum intentant portar el debat a banalitats terminològiques que justament Koiné vol evitar per anar al moll de la qüestió: els drets i deures de les persones i de les col·lectivitats i les polítiques d'estat per a la gestió i l'aprofitament de la riquesa del multilingüisme. També s'ha obert un front historicista sobre si el franquisme va voler o no emprar la immigració com un instrument genocida, debat que sorprendria per la seva virulència si no sabéssim el buit de poder que s'ha produït entre les entitats que viuen de cultivar l'etnicisme espanyol (afer FECAC).

Ens agradaria que aquestes darreres setmanes haguéssim estat dialogant sobre les esperances d'uns i altres en relació a com s'ha de regular el tema a la constitució i a l'ordenament jurídic que se'n derivi, donant resposta a preguntes com:

- seguirem tenint el deure de saber castellà?
- passarà el coneixement del castellà a ser un dret que podrem exercir sense restriccions?
- quin nivell de català (actiu vs passiu) caldrà per a obtenir la ciutadania catalana? i per al permís de residència? i per a renovar el de treball?
- tindrà l'occità a la Vall d'Aran un tracte 100% equivalent al del català a Catalunya?
- hi haurà mesures transitòries i excepcions permanents en benefici de les persones que en el seu moment no van gaudir d'oportunitats raonables per a aprendre el català?
- tindrà dret a cursos gratuïts de català tota persona que s'empadroni al nostre país, fins que assoleixi els mínims legals de coneixement del català?
- serà possible estudiar el castellà i la resta de les tres-centes llengües dels catalans a tots els nivells educatius?
- es farà un cens lingüístic cada lustre per tal que les administracions locals puguin atendre en les llengües majoritàries al seu municipi? I les empreses?
- passarà el català a ser la llengua majoritària a l'espai radioelèctric?
- tindrem convenis de reciprocitat televisiva amb els estats veïns?
- serà possible estudiar una carrera universitària en català?
- hi haurà "excepció cultural" a les indústries de la llengua en defensa del català als mercats de productes audiovisuals, llibres, videojocs...?

Marc legals flexibles

Probablement, un diàleg honest entre tots els partidaris de la independència (i d'altres que si vulguin apuntar) ens duria fàcilment a un atzucac, davant la *impossibilitat aparent* d'encabir en un mateix marc jurídic el manteniment de l'*statu quo* lingüístic i la creació d'un país nou lingüísticament normal. *Impossibilitat aparent* només des de la intransigència, com veurem tot seguit.

El nostre dia a dia és ple d'exemples de fórmules creatives per a superar culs-de-sac semblants, per exemple les empreses que neutralitzen un risc de fallida negociant un doble conveni amb els seus treballadors. Un altre exemple de flexibilitat normativa pot ser el dels estats que, bo i mantenint la presumpció d'innocència (exigint la càrrega de la prova al ministeri fiscal o a l'acusació privada), han incorporat la presumpció de culpabilitat en relació als delictes de pederàstia i assetjament perquè tot sovint la presumpció d'innocència atorgava impunitat als victimaris.

Avui ens interessa aportar un altre exemple de flexibilitat, la Unió Europea. Com en les fórmules d'integració europea, allò que es va anomenar l'Europa de les dues velocitats: per exemple, es varen definir uns "criteris de convergència" econòmica de cada Estat candidat a participar a la moneda única (dèficit pressupostari, inflació...), en base als quals els Estats han anat ingressant (o no) a l'espai de l'Euro.

Més en concret, l'aplicació de certes polítiques comunes, com les relatives a l'espai Schengen, en què els estats membres s'han reservat excepcionalitats que no es permeten als que s'hi han adherit després de l'adopció del Tractat de Lisboa ([protocol 19, article 7](#), pàgina 246). Dit en altres paraules: els nous estats membres de la UE han d'assumir de cop tot un seguit d'obligacions que els que ja hi eren o bé no assumeixen, o bé ho fan paulatinament, o bé ho fan mantenint transitorietats i reserves.

En resum, tenim en el nostre entorn diversos exemples de normatives flexibles per tal d'acomodar al màxim la legalitat a les necessitats de la gent.

Com encabim en un mateix marc jurídic el manteniment de l'*statu quo* lingüístic i la creació d'un país lingüísticament normal?

Amb una oficialitat de dues velocitats, que deixi clar que Catalunya aspira a ser un país normal, en què la llengua pròpia sigui el pal de paller d'una concepció additiva de la integració i, ensems, un país que vol evitar cap mena de restricció de drets individuals als castellanoparlants que ja són entre nosaltres: les persones que optin a la ciutadania catalana després de la independència hauran de complir els mateixos requisits que es demanen a qualsevol país democràtic, mentre que els ciutadans que han tingut el dret d'emprar la seva llengua materna com a llengua oficial abans de la independència (sense haver gaudit d'oportunitats per a aprendre el català) no perdran aquest dret d'acord amb un conjunt de mesures transitòries (i de les exempcions que calgui) que garanteixin la compatibilització dels drets individuals d'aquests ciutadans amb els drets individuals i col·lectius de tots els altres ciutadans i també que tothom tindrà l'oportunitat d'aprendre el català.

Per a això, la nostra República ha de donar rang constitucional als drets i deures individuals i col·lectius recollits a la [Declaració Universal de Drets Lingüístics](#), de manera que la primacia dels drets col·lectius sobre els individuals no es vegi com un subterfugi per a capgirar hegemonismes sinó com l'assumpció d'allò que els defensors del multilingüisme d'arreu del planeta han proposat per a assolir la concòrdia entre comunitats lingüístiques.

Els partidaris de la independència hem d'empatitzar amb els castellanoparlants que no volen perdre drets i que no es poden acostumar als canvis si són massa ràpids i els hem de demanar que empatitzin amb nosaltres, assumint que les coses no poden seguir igual, que un catalanoparlant ha de tenir aquí la mateixa normalitat lingüística que un castellanoparlant té a Espanya o a Cuba i un francòfon a França.

A tall d'exemple, podem donar un cop d'ull a l'espai radioelèctric català. Per a implantar-hi els drets col·lectius, només caldrà reutilitzar els canals televisius de tarot, de televenda i tots aquells que no respectin els criteris de pluralisme i respecte del CAC. Només amb aquesta mesura, l'endemà de la independència podrem acollir una quarantena de canals en català; tècnicament, no és possible afegir canals addicionals per millorar l'oferta en català, però no sé de ningú que reivindiqui el dret a visionar televenda o tarot (i sempre li quedarien les parabòliques).

No es pot fer una reforma agrària sense que el terratinent perdi el monopoli de la terra, no es pot salvar la llengua catalana si no passa a tenir en l'espai radioelèctric català el mateix protagonisme que el castellà té al de Madrid o el francès al de París. Si ho debatem amb els nostres compatriotes que no tenen el català com a llengua primera, probablement no els farà res perdre tots aquells canals que només aporten telefems, televenda i catalanofòbia.

I sobre tots els altres àmbits d'ús públic i interpersonal del català hem de cercar un diàleg similar que ens permeti traslladar-nos a un país on es pugui viure en català amb la normalitat de tots els pobles sobirans, bo i respectant els *tempos* d'aquells que ho volen anar digerint paulatinament o que no s'hi veuen amb cor.

Signat: **Mercè Lorente, Dolors Requena, Josep Maria Virgili i Lluís de Yzaguirre**

Publicat a: [L'Unilateral](#) (15 de juliol del 2016)